

Вікторія Бондаренко
СІАЗ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
Київ, Україна

ІНТЕРНЕТ-ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

У статті проаналізовано діяльність бібліотек у забезпеченні доступу до інформаційних ресурсів політико-правового характеру, надані доступу до національних та зарубіжних правових ресурсів. Розглянуто бібліотечні інформаційно-аналітичні продукти як чинник вдосконалення інтернет-обслуговування користувачів.

Ключові слова: бібліотека, дистантне інтернет-обслуговування, інформаційно-аналітичний продукт, Україна.

Интернет-обслуживание пользователей библиотек в обеспечении доступа к информационным ресурсам политико-правового характера
В статье проанализирована деятельность библиотек в обеспечении доступа к информационным ресурсам политико-правового характера, предоставленные доступа к национальным и зарубежным правовым ресурсам. Рассмотрены библиотечные информационно-аналитические продукты как фактор усовершенствования интернет-обслуживания пользователей.

Ключевые слова: библиотека, дистанционное интернет-обслуживание, информационно-аналитический продукт, Украина.

Internet-service for library users in the process of providing access to information resources of political and legal character. *The article analyzes the activity of libraries in providing access to information resources of the political and legal character and also in providing access to national and international legal resources. Much attention is given to informational and analytical products of library as a factor of improving of Internet services.*

Keywords: library, distant Internet service, informational and analytical products, Ukraine.

Зростання суспільного запиту на інформацію політико-правового характеру, викликане розвитком громадянського суспільства в Україні, актуалізує питання організації забезпечення відповідних інформаційних потреб. Діяльність бібліотек у цій сфері зосереджена, в першу чергу, на політико-правовому інформуванні, надані доступу до національних та зарубіжних правових ресурсів та створенні синтезованого інформаційно-аналітичного продукту відповідної

тематики. Завдання з поширення правової інформації, сприяння підвищенню рівня правової культури суспільства, подолання правового нігілізму, інформування про захист прав людини покладено на центри правової інформації, що функціонують в багатьох вітчизняних та зарубіжних бібліотечних установах. При цьому слід наголосити, що діяльність таких центрів набуває дедалі більшої популярності в користувачів саме завдяки використанню ними дистантних форм обслуговування – веденню власних веб-сторінок, надання віртуальних довідок та консультацій, створення інтернет-путівників правовими ресурсами Інтернет-мережі та ін.

Широкий доступ до інформації політико-правового характеру з використанням дистантних форм обслуговування надає Національна юридична бібліотека НБУВ. З одного боку, дистантні форми доступу до інформації використовуються співробітниками бібліотеки в процесі підготовки інформаційно-аналітичного продукту (зокрема ідеться про використання інформації інтернет-ЗМІ, матеріалів аналітичних центрів, сайтів органів місцевого самоврядування та облдержадміністрацій, сайтів урядових структур, представлених в Інтернет правових баз даних юридичних інститутів та організацій тощо), з іншого – для ознайомлення користувачів з вже підготовленими інформаційно-аналітичними матеріалами, консультаційними матеріалами з питань дотримання прав людини, підприємницької діяльності, баз даних, наявних у бібліотеці та ін.

Серед представлених таким чином ресурсів – бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу правової електронної інформації «Громадська думка про правотворення» (http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=30&Itemid=271). Бюлетень містить новини законотворчого процесу та коментарі вітчизняних та зарубіжних експертів з актуальних правових подій, аналітичні матеріали та матеріали щодо вивчення зарубіжного досвіду розв'язання правових проблем. В контексті використання дистантних форм для пошуку потрібної інформації, її обробки та сприяння її подальшій циркуляції показовою є наявність у бюлетені рубрики «Щоденник блогера», яка містить інформацію, розміщену в блогах «лідерів думок» – відомих політиків, громадських діячів, експертів, науковців та ін.

Інший бібліотечно-інформаційний продукт, який готується шляхом корпоративної взаємодії Національної юридичної бібліотеки зі

Службою інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та Фондом президентів України НБУВ, – інформаційно-аналітичний бюлетень «Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти» (http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=31&Itemid=272) дає змогу користувачам ознайомитись з актуальними публікаціями вітчизняних електронних та друкованих ЗМІ з питань конституційного процесу в Україні. У бюлетені висвітлюється робота Конституційної комісії, аналізуються конституційні аспекти формування законодавчої бази України, містяться рекомендації експертів щодо проведення ефективної конституційної реформи, досліджується суспільна думка з даної тематики.

Практичне значення інформаційно-аналітичних ресурсів, продукуваних підрозділами СІАЗ та НЮБ на базі інформації Інтернет-середовища, полягає в сприянні забезпеченню необхідного інформаційного супроводу правових процесів в Україні шляхом узагальнення досвіду результатів наукового аналізу вітчизняних та зарубіжних здобутків в правовій сфері, в забезпеченні доступу всіх категорій користувачів до результатів аналітичного опрацювання широкого кола інформаційних джерел правового та суспільно-політичного спрямування.

Задоволенню запитів на доступ до національних та зарубіжних правових ресурсів сприяє, зокрема, підготовка тематичних оглядів та баз даних з даної тематики. Зокрема, НБУВ надає диспантний доступ до огляду наукової літератури з фондів бібліотеки «Україна у європейському культурно-цивілізаційному просторі: особистість, національна державність (XIX – поч. XXI ст.)» (http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/all_files/references/201501/vtdo_ro_1_0.pdf), присвяченого «актуальним питанням, які розкривають найважливіші проблеми, пов'язані з розвитком української ідеї в контексті європейського суспільного розвитку, взаємозв'язків і взаємовпливів, а також ідейних протистоянь між різними ідеологічними концепціями» [1].

Національна парламентська бібліотека України, своєю чергою, надає доступ до політематичної бази даних статей з періодичних видань та бази даних «Політика і політики в дзеркалі періодичних видань України».

Зауважимо, що відкритість інформування про діяльність органів влади та зворотний зв'язок з населенням, зокрема, через бібліотеки, є однією із обов'язкових ознак демократичного суспільства. В Україні останнім часом на базі бібліотек створюються публічні центри регіональної інформації, що займаються збором, зберіганням та наданням у користування документів з питань діяльності місцевих органів влади, формуванням фондів: офіційних видань районних адміністрацій та органів місцевого самоврядування; опублікованих документів (статистична інформація про стан економіки, екології, здоров'я, демографії, освіти, культури та інших напрямків); неопублікованих видань.

Сьогодні бібліотеки на підтримку ініціативи Міністерства культури України (наказ № 773 від 18.09.2014) «Про реалізацію проекту “Бібліотеки як центри підтримки громади в умовах воєнної загрози: робота з внутрішньо переміщеними особами”», пропонують свої послуги з надання інформації гарячих урядових ліній з питань працевлаштування, житла, правового захисту, медичних послуг та безкоштовного доступу до Інтернету людям, які прибули з Донецької, Луганської областей та АР Крим. Ця робота стала загальнонаціональною та зараз проводиться по всій країні.

З цього питання проходять, починаючи з 2014 р., відеоконференції «Бібліотека – територія єдності», на яких бібліотечні працівники з різних регіонів України обмінюються досвідом роботи з обслуговування внутрішньо переміщених осіб. Такі «відеозустрічі» є корисними у подальшій роботі бібліотек, а залучення до участі в заході фахівців з інших закладів, організацій та установ, які працюють з переселенцями, – працівників управління юстиції, фонду зайнятості, пенсійного фонду та волонтерами – сприяє більш повному та якісному інформаційному забезпеченню даної категорії користувачів. Поширення записів відео конференцій через Інтернет (на каналі YouTube) дає можливість бібліотечним фахівцям з усієї країни перейняти отриманий досвід [2].

Координатор діяльності вітчизняних публічних бібліотек – Національна парламентська бібліотека України надає дистантний доступ через бібліотечний сайт до рубрики «На допомогу переселенцям і біженцям», яка містить правові та інформаційно-довідкові матеріали з даної тематики, а також до рубрики «Правова допомога учасникам АТО», яка надає доступ до довідника «На допомогу захисникам Батьківщини: права і пільги для учасників АТО

і членів їхніх сімей» (http://nplu.org/storage/files/ATO_UA.pdf), розробленого за підтримки Мінсоцполітики, американської компанії «Financial Markets Internatoinal, Inc.» та ініціативної групи юристів і адвокатів АТО, які надають безоплатну юридичну допомогу бійцям [3].

Поширення інформації політико-правового характеру і надання доступу до інформаційних ресурсів політико-правового характеру з використанням сучасних Інтернет-технологій також серед пріоритетних напрямів діяльності провідних національних бібліотек світу.

Загальнодоступність бібліотечних установ та їх інформаційно-ресурсні можливості, досвід роботи з інформацією дає можливість констатувати, що бібліотеки стали ефективним посередником між інформаційними ресурсами політико-правового спрямування та користувачами.

Якісне всебічне дистантне інтернет-обслуговування користувачів з політико-правових питань, що здійснюється бібліотеками та їх інформаційно-аналітичними структурами розширює доступ до суспільно затребуваних інформаційних продуктів та послуг, сприяє демократизації бібліотечної діяльності, формує в суспільній свідомості уявлення про установи інформаційної сфери як про гарантії демократії, центри освіти і культури, що забезпечують вільний і рівний доступ до накопичених людством знань.

Література

1. Наукові реферативні огляди [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : веб-сайт. – Електрон. дані та прогр. – К. : НБУВ, 1997–2007. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/references/>. – Назва з екрана.
2. Відеоконференція "БІБЛІОТЕКА – ТЕРИТОРІЯ ЄДНОСТІ" // YouTube : веб-сайт. – Електрон. дані та прогр. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=AQzbAYBV_PM. – Назва з екрана.
3. На допомогу учасникам АТО та волонтерам [Електронний ресурс] // Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Електрон. дані та прогр. – К. : НПБУ 2002-2016. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/article.php?id=176>. – Назва з екрана.

Юлія Коляденко
Одеський національний політехнічний університет
Одеса, Україна

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

У статті визначено ключові принципи взаємодії ЗМІ та органів внутрішніх справ України, розкрито значення їхньої співпраці для громадськості, а також висловлено рекомендації щодо оптимізації інформаційної взаємодії між цими інституціями

Ключові слова: засоби масової інформації, органи внутрішніх справ, управлінська діяльність, принципи взаємодії.

Постановка проблеми. На сьогодні належне функціонування органів внутрішніх справ (ОВС) неможливе без тісної взаємодії із засобами масової інформації. Згідно зі ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» діяльність правоохоронних органів є гласною, тобто ОВС інформує засоби масової інформації про свою діяльність, стан громадського порядку, а також заходи щодо його зміцнення. У свою чергу, мас-медіа поширюють цю інформацію населенню.

Проте співпраця співробітників ОВС зі ЗМІ та рівень довіри до правоохоронних органів, який існує сьогодні, не можуть бути визнані високими, або такими, що дозволяють міліції виконувати свої функції якісно, оперативно й професійно. Тому основною метою дослідження є пошук організаційних підходів, що уможливають існування відкритого діалогу органів внутрішніх справ із суспільством та ЗМІ: тісна взаємодія між цими інституціями сприятиме поширенню достовірних даних та своєчасному обговоренню актуальних проблем.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням взаємодії органів внутрішніх справ зі ЗМІ почали цікавитися ще в 70 – 80 рр. минулого століття, нині інтерес до цієї проблеми поживавився. Теоретичні й практичні аспекти співпраці розглянуто в працях багатьох зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема О. Бандурка, В. Колпакова, Ю. Наумкіна, В. Соболева, О. Ярмиша, В. Бахіна, Р. Белкіна, І. Герасимова, А. Крилова, В. Образцова, Г. Прокопенко, В. Соболева, Г. Попова, В. Болотова, В. Московця, В. Сущенка, В. Чернея, О. Нагорного, Т. Француза, В. Фелика, Г. Домішнього, І. Дроздова та ін. Однак аналіз досліджень засвідчив, що порушена проблема